20 සැපවත් ජීවිතයකට මග

අනේපිඬු සිටුතුමන් එදින ද බුදුරදුන් වැඩ වෙසෙන ආරාමයට ගියේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇතුළු ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලාගේ සුවදුක් විමසා ප්‍රත්‍ය පහසුකම් සලසා දීම සඳහා ය. එම පහසුකම් සලසා දීමෙන් අනතුරුව හෙතෙම බුදුරදුන් දෙපා වැඳ එකත් පසෙක වාඩි විය. එසේ වාඩි වී සිටි අනේපිඬු සිටුතුමන්ට ගිහියන් විසින් උපදවා ගත යුතු සැප හතරක් පිළිබඳ ව දේශනා කර ඇත. අනණ සුත්‍රයේ,

1. අත්ථි සුඛ
2. භෝග සුඛ
3. අනණ සුඛ
4. අනවජ්ජ සුඛ   වශයෙන් දැක්වෙන්නේ එම හතරයි.

බුදුරදුන් අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමාට දේශනා කළ මෙම සැප හතර අතුරින් ලෞකික ජීවිත ගත කරන ගිහියාගේ මනා පැවැත්මට අදාළ වන ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් පිළිබඳ ව විස්තර කෙරේ. ඒ ධනය ඉපැයීම හා පරිභෝජනය පිළිබඳවයි. රටක හෝ සමාජයක ගැටලු ඇති වීමට ප්‍රධානතම හේතුව ධනය ඉපැයීම පිළිබඳ ව නිවැරැදි අවබෝධයක් හා නිසි ක්‍රමවේදයක් නොමැතිකමයි. එසේ ම උපයා ගත් ධනය පරිභෝජනය කිරීමේ දී එහි සීමා ගැන අනවබෝධයෙන් කටයුතු කිරීමයි. මෙහි දැක්වෙන අත්ථි සුඛය පිළිබඳ ව බුදුරජාණන් වහන්සේ අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමාට විස්තර කර ඇත්තේ මෙසේ ය.

"ගෘහපතිය අත්ථි සුඛය යනු කුමක් ද? යත් මෙලොව කුල පුත්‍රයකුහට උත්සාහයෙන් හා වීර්යයෙන් ලැබූ, දෑතේ සවියෙන්, ඩහදිය මහන්සියෙන්, ධාර්මික ව ඉපැයූ යම් භෝගයක් වේ නම් එම භෝගය ඉපැයූ ආකාරය ගැනත්, එම ධනය ගැනත් සිතා ඇති කර ගන්නා වූ සොම්නස අත්ථි සුඛය නම් වේ."

මේ ප්‍රකාශයට අනුව ධනය ඉපැයීමේ නිර්ණායක කිහිපයක් පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කර ඇත. ඒ අනුව,

1. උත්සාහවන්ත බව
2. දෑතේ මහන්සිය
3. ඩහදිය වැගිරීම
4. ධාර්මික බව

කාමභෝගී ගිහියාට දිළිඳුකම දුකකි. එයින් මිදීමට නම් ප්‍රමාණවත් ධනයක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. එම ධනය පුද්ගලයාට නිරායාසයෙන් නොලැබේ. ඒ සඳහා කායික ව මෙන් ම මානසික ව ශ්‍රමය කැප කළ යුතු ය. ශ්‍රමය කැප කොට ධනය ඉපැයීම සඳහා විවිධ ක්‍රම ඇත. ඒ ඇතැම් ධනෝපායන මාර්ග සමාජ සම්මත ධාර්මික ඒවා වන අතර ඇතැම් ඒවා අධාර්මික ඒවා වේ. බුදු දහම දැහැමි රැකියාවක් කිරීමෙන් පමණක් ධනය ඉපැයීම අනුමත කර ඇත. එබඳු රැකියා ගණනාවක් පිළිබඳ තොරතුරු සූත්‍ර ධර්මවල දක්වේ.

1. කෘෂි කර්මාන්තය
2. ධාර්මික වෙළෙඳාම
3. ගව පාලනය
4. රාජ්‍ය සේවය
5. අනෙකුත් ශිල්ප කර්මාන්ත

ඒ අතර ප්‍රධාන වේ. මේ රැකියාවන් වුව කෙනකුට අධාර්මික ව සිදු කළ හැකි ය. කිසියම් අයෙක් පහත සඳහන් වෙළෙඳාම්වලින් එකක් හෝ සිදු කරන්නේ නම් එය අදැහැමි රැකියාවක් වේ.

1. අවි ආයුධ වෙළෙඳාම
2. සත්ත්ව වෙළෙඳාම
3. මස් වෙළෙඳාම
4. මත් ද්‍රව්‍ය වෙළෙඳාම
5. වස වෙළෙඳාම

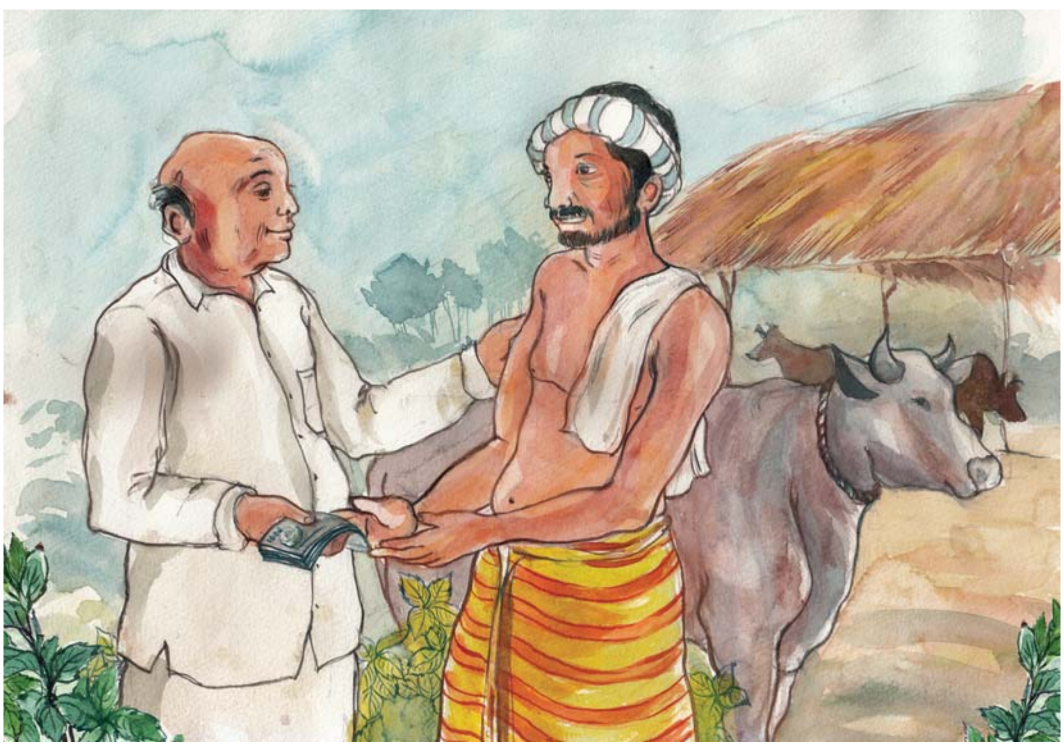

මේ නොකටයුතු වෙළෙඳාම් තුළින් පුද්ගලයාට මෙන් ම සමාජයට ද සිදු වන්නේ විශාල අවැඩකි.

මීට අමතර ව ඇතැම් වෙළෙන්දෝ විවිධ කූට උපක්‍රම භාවිත කරමින් පාරිභෝගික ජනතාව පීඩාවට පත් කරති. එබඳු කූට උපක්‍රම කිහිපයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙති. තුලා කූට, මාන කූට, කංස කූට, (වංචනික ලෙස කිරුම් මිනුම් භාවිත කිරීම සහ ව්‍යාජ වටිනාකම් පෙන්වා භාණ්ඩ අලෙවි කිරීම) ආදි වශයෙන් දැක්වෙන්නේ එයින් කිහිපයකි. කිසියම් අයකු මේවායින් එකක් හෝ කිහිපයක් හෝ භාවිත කරන්නේ නම් එයින් පාරිභෝගිකයා මුලාවට පත් කොට අසාධාරණ ලෙස මුදල් ඉපැයීමක් සිදු වේ. එසේ අසාධාරණ ලෙස ධනය උපයා ගත් තැනැත්තාට තමා සන්තක ව ධාර්මික ව උපයා ගත් ධනයක් ඇතැයි සිතා සතුටු වීමේ හැකියාවක් නැත. එය අත්ථි සුඛය අහිමි වීමකි. සෙසු ධනෝපායන මාර්ග ද සමාජයට පීඩාවක් වන ලෙස අධාර්මික ව කළ හැකි අවස්ථා ඇත. මේ ආකාරයට යමකු වැරැදි ජීවන වෘත්තියක යෙදෙන්නේ නම්, යොමු ව කටයුතු කරන්නේ නම් එය මිච්ඡා ආජීවයෙන් යුතු ව දිවි ගෙවීමකි. එය පුද්ගලයාගේ මෙලොව ජීවිතය පමණක් නොව පරලොව ජීවිතය ද පරිහානියට පත් කරවන්නකි.

උපයා ගත් ධනය නිසි ලෙස වැය කිරීමෙන් තොර ව රැස් කර ගෙන සිටීම පුද්ගලයාට මෙන් ම සමාජයට ද යහපත පිණිස නොපවතී. එය විධිමත් ව, සැලසුම් සහගත ව ධාර්මික ව පරිභෝජනයට ගත යුතු ය. අනණ සූත්‍රයේ දැක්වෙන ආකාරයට ගිහියකු භෝග සුඛයට හිමිකරුවකු වන ආකාරය බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ වදාළහ.

"ගෘහපතිය, භෝග සුඛය යනු කුමක් ද යත් යම් කුල පුත්‍රයකු උත්සාහයෙන් හා වීර්යයෙන්, දැතේ සවියෙන්, ඩහදිය මහන්සියෙන්, ධාර්මික අයුරින් ඉපැයූ භෝග භුක්ති විඳිමියි, පින් දහම් කරමියි වශයෙන් ඇති කර ගන්නා වූ සොම්නස භෝග සුඛයයි."

ධාර්මික ධන පරිහරණයට අදාළ ඉගැන්වීම් සමුදායක් පිළිබඳ තොරතුරු ද බුදු දහමේ දැක්වේ. ඉපැයූ ධනය හුදෙක් පෞද්ගලික පරිභෝජනයට පමණක් සීමා වූවක් නොවේ. දෙමාපියන්, අඹුදරුවන්, සේවක සේවිකාවන්, හිතමිත්‍රාදීන්, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ ආදි තම ජීවිතය හා සබැඳි සමාජ කොටස් සැපවත් කරලීමට එම ධනය කැප කළ යුතු ය. උපයා සපයා ගත් ධනය තමාගේ ජීවිතය සැපවත් කර ගැනීමට මෙන් ම දෙමාපියන්ගේ ජීවිත සැපවත් කරලීමට ද කැප කළ යුතු ය; රජ, සොර සතුරු, ගිනි, ජල ආදියෙන් මෙන් ම කෘමි සතුන්ගෙන් ද ඉපැයූ ධනය ආරක්ෂා කර ගත යුතු ය. එසේ ම ඥාතීන්ට ද, ආගන්තුකයින්ට ද, මියගිය අයට ද, රජයට ද, ආගමික පුද සිරිත් ඉටුකිරීමට ද එම ධනය වැය කළ යුතු ය. අපගේ ජීවිත පවත්වාගෙන යෑමේ දී යම් යම් උවදුරු හා විපත් ඇති වීමට ඉඩ තිබේ. ගින්නෙන්, ජලයෙන්, සොරුන්ගෙන්, අයහපත් අයගෙන් මෙන් ම රජයෙන් වුව ද ඇති වන ආපදා වළක්වා ගැනීමට ධනය අවශ්‍ය වේ.

මේ කරුණුවලින් පැහැදිලි වන්නේ රැස් කරන ධනය තමාගේ යහපත සඳහා පමණක් නොව සමාජ යහපත උදා කරලීමට ද කැප කළ යුතු බවයි. එසේ නොවී ආත්මාර්ථකාමී ව තමාගේ යහපත සඳහා පමණක් ම ධනය වැය කිරීම පුද්ගලයකුගේ පිරිහීමට හේතු වන කරුණක් ලෙස පරාභව සූත්‍රයේ දක්වා ඇත.

මේ අතර ඇතැම් පිරිස් බාහිර අයගේ පරිභෝජනයට කෙසේ වෙතත් තමාගේ පරිභෝජනයට පවා ධනය වියදම් නොකොට මිය යති. එසේ මිය යන පිරිස් බුදු දහමෙහි හඳුන්වා ඇත්තේ අජද්ධු මරණ ලෙසයි. දිනක් කොසොල් රජතුමා බුදුරදුන් හමුවට පැමිණ එසේ මිය ගිය සිටුතුමකු ගැන දැනුම් දුන්නේ මෙසේ ය.

"ස්වාමීනි, සැවැත්නුවර එක් සිටුවරයෙක් දරුවන් නැතුව මිය ගියේය. මම ඔහුගේ ධනය රජ මාලිගයට ගෙන්වා තබා ආවෙමි. ඒ ධනස්කන්ධය රත්‍රන් ම අසූලක්ෂයකි. රිදීවල මිල ප්‍රමාණය ඊටත් වැඩි ය. මෙතරම් ධනයකට හිමිකම් කියූ ඔහු ආහාර වශයෙන් ගෙන ඇත්තේ නිවුඩු හාලේ බත් සහ කාඩි හොදි පමණි. ඇඳුමක් වශයෙන් පැවැතියේ හණ රෙදි කෑලි මූට්ටු කර සකස් කර ගත් එකකි. දිරා ගිය කුඩා රථයක් ගමන් බිමන් යෑමට යොදා ගෙන තිබුණි."

රජතුමා කළ මෙම ප්‍රකාශය අසා සිටි බුදුරදුන්ගේ පිළිතුර වූයේ ධාර්මික ව උපයා ගත් සම්පත් තමන් ද භුක්ති විඳ දෙමාපියන් හා නෑදෑ හිතවතුන්ට සංග්‍රහ කිරීමට හා පින් දහම් කිරීමට ද වැය කළ යුතු බවයි.

භෝග සුඛය අර්ථවත් වන්නේ ධාර්මික ව උපයා ගත් ධනය පරිහරණය කිරීමෙන් පමණි. නමුත් ඇතැම් පිරිස් ධනය පරිහරණය කිරීමේ සීමා පිළිබඳ ව නොදැනුවත්කම නිසා ද දුකට, කරදරයට පත් වෙති. ඇතැමුන්ට තමා දිනපතා හෝ සතිපතා හෝ මාසපතා හෝ උපයන ධනය පිළිබඳ ව නිසි අවබෝධයක් නැත. ඔවුහු තම අභිමතය පරිදි අවශ්‍ය දේට පමණක් නොව අනවශ්‍ය බොහෝ දේට ද ධනය වැය කරති; එසේ වියදම් කිරීමට යාම නිසා ඇතැම් විට අත්‍යවශ්‍ය දේවල් සඳහා වියදම් කිරීමට ධනය නොමැති ව පසුතැවිල්ලට පත් වෙති. යමකු උපයන ධනය සියල්ල නාස්තිකාර ලෙස පරිභෝජනය සඳහා ම වැය කරන්නේ නම් ඔහු ගසේ අතු පවා විනාශ කරමින් දිවුල් කන්නකු ලෙසට ගැරහුම් ලබන බව බුද්ධ දේශනයයි. (උදුම්බරඛාදික) මේ ආකාරයට වැරදි ධන පරිහරණය නිසා පුද්ගලයාට ණය ලබා ගැනීමට සිදු වේ. තමාට ලැබෙන ආදායම හා වියදම පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් ව කටයුතු කරන්නේ නම් ණය වීමේ අවශ්‍යතාවක් ඇති නොවේ. තමා අල්ප වූ හෝ මහත් වූ හෝ ණයක් නැතැයි සිතා සතුටු වීම අනණ සුඛය වේ. බුදුරදුන් ඒ පිළිබඳ ව මෙලෙස දේශනා කර ඇත.

"ගෘහපතිය, අනණ සුඛය නම් කවරේ ද? යම් කුල පුත්‍රයෙක් කිසිවකුට අල්ප වූ හෝ මහත් වූ හෝ කිසිදු ණයක්, ගැතිකමක් නැත යයි සිතා සොම්නසක් ලබයි නම්, එය අනණ සුඛය නම් වේ."

බුදු දහම අනුමත කරන්නේ ණය බරින් තොර ජීවිතයයි. තමා උපයන ධනය සැලසුම් සහගත ව වැය කිරීමට යමකු උත්සාහ ගත හොත් ණය වීමේ අවශ්‍යතා ඇති නොවේ. අද බොහෝ දෙනා හදිසි විපතක්, කරදරයක් වූ විට පමණක් නොව සෑම කටයුත්තක දී ම ණය වීමට පුරුදු ව සිටිති; ආහාර පාන හා ඇඳුම් පැලඳුම් ලබා ගැනීමට පවා නිතර ණය වෙති. මේ ණය වීම නිසා ඇතැම් අවස්ථාවල බොහෝ දුක් ගැහැටවලට පවා ණයකරුවන්ට මුහුණ දීමට සිදුවේ. ණය මුදල පමණක් පියවා නිදහස් වීමට ඇතැම් අවස්ථාවල නො හැකි වනු ඇත. ණය සඳහා පොළී ගෙවීමට සිදු වන අතර ඒ සඳහා අතිරේක වශයෙන් ධනයක් ඉපයීමට ද සිදු වේ. එසේ ම ණය හා පොළිය නොගෙව්වොත් චෝදනාවලට ද ලක් වේ. එපමණක් නොව නිතර නිතර ණය ලබා දුන් පිරිස ණයකරුවන් සොයා පැමිණෙනු ඇත. ඒ පිරිස විවිධාකාරයෙන් හිංසා පීඩා කිරීමට ද පෙළඹෙනු ඇත. විවිධ වධ හිංසනයන්ට ලක්වීම පුද්ගලයකුට දුකකි. ණය නොවී කටයුතු කිරීමට හැකි වුව හොත් මෙම කිසිදු පීඩාවකට මුහුණ දීමට සිදු නොවේ. එබැවින් ණය නොවී සිටීම සැබවින් ම සැපයකි.

අනණ සූත්‍රයේ දක්වෙන පරිදි ගිහියකු විසින් ලබා ගත යුතු හතර වන සැපය වන්නේ අනවජ්ජ සුඛයයි. ඒ පිළිබඳ ව බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ වදාළහ.

"ගෘහපතිය, අනවජ්ජ සුඛය නම් කවරේ ද යත් ආර්ය ශ්‍රාවකයෙක් නිවැරැදි වූ කාය කර්මයෙන් ද නිවැරැදි වූ වාග් කර්මයෙන් ද නිවැරැදි වූ මනෝ කර්මයෙන් ද යුක්ත වෙයි. හෙතෙම මම නිවැරැදි කාය, වාග්, මනෝ කර්මයන්ගෙන් යුක්ත වෙමි යයි සොම්නස් සුවයක් ලබයි. මෙය අනවජ්ජ සුඛය නම් වේ."

අනවජ්ජ සුඛය පුද්ගලයාගේ සමස්ත ජීවන රටාව ම ඇතුළත් වන සේ ඉදිරිපත් වූවකි. ඒ තුළින් කෙනෙක් කයින් වචනයෙන් මෙන් ම මනසින් ද වැරැදි නොකර සතුටක් ලබයි. වර්තමානයේ මෙම සතුටට හිමිකම් කීමට බොහෝ දෙනකුට හැකියාවක් නැත. මෙහි මුල් සැප තුනට හිමිකම් කියූ කෙනකුට මෙම සැපය ළඟා කර ගැනීම අසීරු නැත. අනවජ්ජ සැපයට හිමිකම් කියන්නන්ගෙන් සමාජයට යහපතක් මිස අයහපතක් සිදු නොවේ.

චුල්ලසෙට්ඨි ජාතකයෙහි සඳහන් චුල්ලන්තේවාසික විශාල ධනවතකු බවට පත් වූයේ නිවැරැදි ව ධනය ඉපැයීමටත්, ආයෝජනයට හා පරිභෝජනයටත් යොමු වූ බැවිනි.

පෞද්ගලිකවත් පොදුවේත් ගත් කල අනණ සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන මූලික කරුණු තුළින් යහපත් ආර්ථික පරිසරයක් හා මනා සමාජ සබඳතා ගොඩනගා ගැනීමට අවකාශය සැලසේ.

සාරාංශය

අංගුත්තර නිකායේ චතුක්ක නිපාතයේ සඳහන් අනණ සූත්‍රයේ මෙලොව වශයෙන් ගිහියකුට ළඟා කර ගත හැකි සැප හතරක් පිළිබඳ ව විස්තර කෙරේ. එහි සඳහන් පළමුවැන්න අත්ථි සුඛයයි. තමාට දැහැමි ව උපයා සපයා ගත් ධනයක් ඇතැයි සිතා සතුටු වීම ඉන් අදහස් වේ. එම ධනය නිවැරැදි ව පරිභෝජනය කිරීම තුළින් ඇති වන සතුට භෝග සුඛය ලෙස දක්වා ඇත. සැලසුම් සහගත ව පරිභෝජනය කිරීම තුළින් තමා කිසිවකුට අල්ප හෝ ණයක් නැතැයි සිතා සතුටුවීම අනණ සුඛයෙන් හෙළි කරන බවත් තුන්දොර හික්මවාගෙන තම ජීවන කටයුතු සිදු කිරීම තුළින් පුද්ගලයාගේ මෙලොව පරලොව සැපත උදා කෙරෙන බව අනවජ්ජ සුඛයෙන් විස්තර කෙරේ.

ක්‍රියාකාරකම

1. බුදු දහමින් නිර්දේශිත රැකියා හතරක් නම් කරන්න.
2. එම රැකියාවන් වුව ඇතැම් පිරිස් අදැහැමි අයුරින් සිදු කරන අකාර නිදසුන් සහිත ව දක්වන්න.
3. ධාර්මික රැකියාවන්හි නිරත වීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ ලැයිස්තු ගත කරන්න.
4. රැකියාවක් තෝරා ගැනීමේ දී ඔබ සැලකිලිමත් වන කරුණු මොනවා දැයි ලියා දක්වන්න.

පැවරුම

උභයාර්ථය ම ඉටුවන පරිදි ධනය පරිහරණය කිරීමේ වැදගත්කම පැහැදිලි කරමින් බෞද්ධ ශිෂ්‍ය සංගමයේ දී ඔබ කරන කතාවේ පිටපතක් සකස් කරන්න.